

RIIGIKANTSELEI

AVATUD VALITSEMISE PARTNERLUSE KOORDINEERIV KOGU

KOOSOLEKU PROTOKOLL

Tallinn

20.06.2017 nr 1-8/1

Algus 20.06.2017 kell 15:00

Lõpp 20.06.2017 kell 17:00

Juhatas	Heiki Loot
Protokollis	Liis Kasemets
Osa võtsid	Kaarel Haav, Haridusfoorumi juhatuse liige Kai Härmand, Justiitsministeeriumi õiguspoliitika asekanstler (asendas Justiitsministeeriumi kanstlerit) Tarmo Jüristo, Poliitikauuringute Keskus Praxis juhatuse esimees Ott Kasuri, Eesti Maaomavalitsuste Liidu direktor Andrei Liimets, Avatud Eesti Fond, AVP ümarlaua koordinaator Viola Mäemurd, Siseministeeriumi strateegiaosakonna juhataja (asendas Siseministeeriumi kanstlerit) Mait Palts, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor Ly Sari, Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna nõunik (asendas Rahandusministeeriumi kanstlerit) Piret Urb, Välisministeeriumi poliitikaosakonna rahvusvaheliste organisatsioonide büroo lauaülem (asendas Välisministeeriumi kanstlerit)
Juures viibisid	Kersti Karuse-Veebel, Maksu- ja Tolliamet Kaie Kungas, Rahandusministeerium Ursula Pensa, Siseministeerium Mariann Rikka, Haridus- ja Teadusministeerium Margus Sarapuu, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Kristiina Tiimus, riigisekretäri nõunik – Riigikantselei kommunikatsioonijuht

Päevakord

1. AVP 2016-2018 tegevuskava elluviimise vahekokkuvõte

1. AVP 2016-2018 tegevuskava elluviimise vahekokkuvõte

Koosoleku eesmärgiks on anda ülevaade AVP 2016-2018 tegevuskava elluviimisest. Iga tegevuskavasse kavandatud tegevuse elluviimise eestvedaja teeb ettekande, kuhu ollakse tegevuse elluviimisel tänaseks jõutud. Riigisekretär informeeris, et AVP tegevuskava tegevuse 3.1 kaasava eelarvestamise hoogustamine kohalikul tasandil elluviimine on Rahandusministeeriumid (RAM) toimunud personalimuudatusest tulenevalt hetkel peatatud.

1. Prioriteet: Kodanikesksed avalikud teenused

1) Bürokratia vähendamine ja lihtsam riik (tegevus 1.2).

M. Sarapuu Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist (MKM) andis ülevaate. Tegemist on valitsusliidu kokkuleppega, et vähendada ebavajalikku bürokratiat. Ettepanekute elluviimiseks kutsuti kokku rakkerühm, kuhu on kaasatud kolme ettevõtjate organisatsiooni esindajad, poliitilist otsustamist vajavaid küsimusi arutab ministrite komisjon, kuhu on ettevõtjate organisatsioonid samuti kaasatud. Nn nullbürokratia algatus koosneb neljast osast. 1) Koguti ettepanekuid bürokratia vähendamiseks, kuhu laekus 252 ettepanekut ettevõtlusorganisatsioonidelt ja kolme aasta jooksul on kavas kaotada või leevendada 164 bürokraatlikku nõuet. 2016. aastal sai planeeritust 70% realiseeritud, 2017.aastal on 50 ülesande täitmise tähtaeg, millele lisanduvad 11 varasemast ülesjäänud ülesannet. 2) Teise osa moodustab majandustegevuse erinõuete kaotamine. Nägemaks kehtivate nõuete kogumõju, arvutas MKM välja näiteks konkreetsete nõuete maksumuse (sh mõju ühiskonnale). Olulist tähelepanu on pööratud ministeeriumite osalemisele projektis. Ministeeriumid on oma valiku teinud ja osalevad oma haldusala mõne tegevusloaga kaasnevate nõuete vajalikkuse ülevaatamisel. Näiteks MKM vastutusallas on parlament äsja seadustanud sõidujagamise. 3) Riigiasutuste sisese bürokratia vähendamine. Sõelale jäi 662 ettepanekut, millest 484 olid bürokratia vähendamisele suunatud. Näiteks on üheks tulemuseks, et parlament võttis vastu uue riigihangete seaduse. 28. veebruaril 2017 otsustas valitsus, kuulunud ära riigihalduse ministri ülevaate sisebürokratia ettepanekute elluviimise seisust, et ettepanekute elluviimisega tuleb edasi liikuda ja jälgida, et uute regulatsioonide kehtestamisel koormus ei kasvaks. 4) Halduskoormuse monitor. Kümne võtmeprojekti baasil valmis 6. juunil eelanalüüs, mille põhijäreldustena toodi välja, et tänased andmed on halduskoormuse hindamiseks ebapiisavad ja soovitati minna halduskoormuse keskse hindamise teed (so kõik hindaksid sama meetodika alusel). Praegu kogub MKM tagasisidet, kas ja kuidas sellega edasi minna. Siin on oluline, milline roll antakse sellele otsustusprotsessis, nt kas tuleb välja arvutada rahaline mõju sihtgruppidele. 5) Täiendavalt on Tööandjate Keskliit olnud aktiivne partner, kogudes ettepanekuid välistööjõuga kaasneva bürokratia kaardistamiseks, mille baasil tehti 25 ettepanekut 4 ministeeriumile.

2) e-Maksu- ja Tolliamet 2020 (1.1).

K. Karuse-Veebel Maksu- ja Tolliametist (MTA) tegi ülevaate. Tegemisel on uus teeninduskeskkond, praegune tehnoloogiliselt vananenud. Juba varakult on uuritud, millised on klientide vajadused, kes lisaks amentikele kõige rohkem keskkonda kasutavad. Tuginetakse klienditagasisidele, mis tegi keskkonna kasutamise keeruliseks, ja soovitusindeksi meetodi tulemustele. 2016 alguses valmis uus stiiliraamat, et maksimaalselt arvestada kasutusmugavust ja sellest lähtuvad kõik edasised tegevused. Tehtud on testkeskkond, sooviga liikuda tänaselt kallilt Oracle keskkonnalt vabavaralisele, mis arvestaks 2018 kohustuslikku eIDAS-t. Tegeldakse kesksete komponentide kasutusmugavuse suurendamisega, suheldud ettevõtjate ja raamatupidajatega. 2017 tehakse analüüs töölaudadele. EL rahadest on tehtud MTA teenuste kaasajastamise voor. AVP tegevuskava lõppedes MTA tegevused jätkuvad vastavalt teekaardile, igakuiselt kohtub juhtrühm.

M. Palts tõi välja, et Aruandlus 3.0 on olulisem ja laiem mastaabi mõttes kui eMTA või nullbürokratia ja tundis huvi, kuidas sellega edasi liigutakse. M. Sarapuu ja K. Karuse-Veebel kinnitasid, et viimaste andmete järgi peaks Aruandlus 3.0 raames palgainfo tähtaeg 1. jaanuar 2018 realiseeruma. Rõhutati, et Statistikaameti ja MTA kui realiseerijate kõrval on oluline ka see, kuidas tarkvaraarendajad lähevad üle XPRL-le ja x-teele ehk kui palju ettevõtjad ise kaasa tulevad.

2. Prioriteet: Avatud ja kaasav poliitikakujundamine

1) Kaasavam poliitikakujundamine keskvalitsuse tasandil (2.2)

L. Kasemets Riigikantseleist andis ülevaate eelnõude infosüsteemi (EIS) teavitamisetapist ning valitsuse veebi ja ministeeriumide veebide kaasamisrubriikidest. EISist kui algselt ametnike töövahendiks kavandatud süsteemist on saanud valitsuse keskne infokanal, mille kaudu on üle veebi kõigil huvilistel võimalik jälgida valitsuse taseme eelnõude menetlemist ja osaleda nende ettevalmistamisel. Eelmisel aastal tehtud arendusega loodi EISi teavitamise võimalus, millega saab juba varases etapis, kui ministeerium asub eelnõu välja töötama, sellest teada anda. Arendus võimaldab teavitusi saata mistahes poliitikakujundamise etapis. Riigikantselei töötas välja ka soovitusliku juhendi, kuidas seda kasutada, et ministeeriumide praktika saaks võimalikult ühtne ja kodanikule paremini arusaadavam. Teavitamisvõimalusi ja juhendit on tutvustatud kõigile ministeeriumidele (kaasamiskoordinaatoritele, õigusloomejuhtidele, saadetud asjaajamisjuhtidele) ning kutsutud neid üles seda võimalust aktiivselt kasutama.

Riigikantselei veebi on loodud kaasamisrubriik, kus seletatakse lahti kaasamise olulisus poliitikakujundamisel, poliitikakujundamise protsess etappide kaupa, tuues paralleelselt osalemisvõimalused etappide kaupa. Ministeeriumid on loonud samasugused kaasamisrubriigid oma veebidesse. Järgmise etapina saavad ministeeriumid lisada oma kaasamisrubriiki aktiivsete, töös olevate algatuste loetelu. Iga algatuse kohta peab EISis olema avatud toimik (nt teavitamisetapiga). Koondvaate loomine valitsusveebi, mis võimaldaks kuvada ministeeriumide algatuste tervikloetelu, otsustatakse siis, kui eelmised etapid on teostatud. Riigisekretär täiendas, et EIS on keskne ja ministeeriumide veebidesse tuleks lisada 3-7 ministeeriumi olulisemat algatust. Teisalt rõhutas riigisekretär, et EISi osas oleme teinud arenduse ja kokku leppinud, et vabaihenduste ja valitsusväliste partnerite poolne EISi kasutamiskäitumus oleks teie teha, et neid üles kutsuda menetluses olevate algatuste kohta EISis oma arvamust avaldada.

2) Riigiasutuste kaasamisvõimekuse ja vabaihenduste osalemisvõimekuse suurendamine poliitikakujundamisel (2.4)

L. Kasemets Riigikantseleist tegi ülevaate. Kaasamis- ja osalemisvõimekuse suurendamiseks poliitikakujundamisel toetatakse riigi kaasamispoliitika arendamist, ministeeriumide eeskujuprotsesse uudsete kaasamislahenduste katsetamiseks ja valitsusväliste partnerite poliitikakujundamisel osalemise suutlikkuse tugevdamist. Kokku oli aastaks 2020 kavandatud läbi viia 7 projekti. Täna on teostatud 2, elluviimisel 1 ja ettevalmistamisel/kaalumisel 4 projektiideed. Teostamisel on vabaihenduste arenguprogramm, mis töötati välja vabaihenduste endi väljaõeldud vajadustest lähtuvalt. Programmi eesmärgiks on vabaihenduste konkreetsete huvikaitseprotsesside läbitegemine koos oskuste-teadmiste õppimise ja praktilise juhendamise/toega, mille tulemusena osaleksid vabaihendused edaspidi läbimõeldumalt ja aktiivsemalt poliitikakujundamises; vabaihenduste teadmised, oskused ja võimekus suurenevad poliitikakujundamises osalemiseks ning organisatsioonide juhtimisstruktuurid kujundatakse mõjusat huvikaitsetegevust toetavaks. Praeguseks on intensiivsem koolituste osa lõppenud, mille raames iga organisatsioon koostas oma huvikaitseplaani, ja käimas ligi aasta kestev nõustamise ja mentorluse periood vabaihenduste, mille vältel pakutakse vabaihendustele pidevat tuge nende huvikaitseplaanide elluviimise protsessis.

3) Avatud valitsemise põhimõtete rakendamine kohalikul tasandil haldusreformi tulemusena (2.1)

Kaie Kungas Rahandusministeeriumist (RAM) andis ülevaate. Teostaja on e-Riigi Akadeemia. Projekt kestab kuni novembrini 2017 ja viiakse ellu kahes ühinemispiirkonnas. Projekti

raames uuritakse, kas on olemas avalik internetipunkt, kas kaasatakse jmt. Tehtud on ettepanekud, näiteks milliseid e-lahendusi kasutada, veebilehtedele rohkem infot lisada. Projekti tulemusena valmib dokument, kuidas avatult valitseda ja seda tutvustatakse volikogudele.

4) Avatum ja läbipaistvam seadusloome (2.3)

Ülevaadet koosolekul ei antud, kuna Riigikogu esindaja koosolekul ei osalenud.

5) Vabaihenduste rahastamise läbipaistvuse suurendamine (3.2)

U. Pensa Siseministeriumist (SIM) tegi ülevaate. Vajadus tulenes EMSLi vabaihenduste rahastamise variraportist, mis järeldas, et süsteemset muutust rahastamis põhimõtete järgimisel ei ole saavutatud. Puudub ka täpne ülevaade riigieelarvest vabaihendustele suunatud vahendite sisu, otstarbe ja nende mahtude kohta. Ei ole meetodikat, mis võimaldaks mõistliku halduskoormusega hinnata tänast olukorda. 2017 veebruaris viis SIM läbi hanke meetodika koostamiseks, mis hõlmab välisriikide praktika ja meetodika rakendamise soovitusi. Teostajaks on Tartu Ülikool koos EMSLiga. 2016. aasta andmete põhjal on läbi viidud rahastajate hindamine, antud soovitusel rahastusandmestiku ühtlustamiseks, välja töötatud meetodika hindamise rakendamiseks. Loodud on analüüsikeskkond, mis annab ülevaate riigieelarvest ja struktuurivahendite rakendusüksuste kaudu vabaihendustele suunatud vahendite liigi, sisu, otstarbe ja nende mahtude kohta. Järgmised tegevused hõlmavad ülevaate koostamist vabaihendusi rahastavate asutuste tänasest praktikast ja selle vastavusest rahastamis põhimõtetele, kuidas juhendis toodud põhimõtteid järgitakse või miks ei järgita. Projekti tähtaeg on sügisel. Analüüsikeskkond on praegu testversioonis, avalikustatakse novembris. EMSLi kaudu on vabaihendused olnud kaasatud, tagasisidet saadud ka rahastajatelt. L. Sari Rahandusministeriumist täiendas, et RAMi roll on olnud varustada EMSLi ja Tartu Ülikooli andmetega. Eelmisest aastast küsiti andmeid ka rakendusüksustelt, nüüd lisaks struktuurivahenditele kõigi rahastajate lõikes. RAM nõustab hanke teostajaid, et tagada ühtne arusaam riigi rahandusest.

6) Osalusdemokraatia mõtestamine ja digipädevuse arendamine koolihariduses (4.1)

M. Rikka Haridus- ja Teadusministeriumist (HTM) tegi ülevaate, tuues välja neli suuremat projekti. 1) Digipädevuse mudel. See on üks kaheksast üldpädevusest, mida tuleb läbivalt arendada, ja sisaldab viit osaoskust, millest üks seotud kodanikupädevusega. Digipädevuse mudelit kommenteeritakse läbi HITSA, õpetajad on olnud arendusse kaasatud. 2) Ainekavade arendus. Sotsiaalained on võetud eraldi tähelepanu alla, oluline ajaloo ja inimese õpetuse suurem lõimitus. Teiste ainekavade uuendamine on käimas, aga sotsiaalainete ainekava ei vaadata üle, vaid koostatakse uus ainekava. Teaduspõhist uuringut viivad läbi Tartu Ülikooli teadurid ja paralleelselt on käimas kontseptsiooni koostamine, millega koos koostatakse ka õppeprotsessi kirjeldus. Kontseptsiooni koostamise ajal on kavandatud kaasamisüritused, kontseptsioon saadetakse enne valmimist huvigruppidele tagasisideks ja ettepanekuteks, mis on tavapärase õppekavaarenduses. Kontseptsiooni valmimise tähtaeg on 2017 lõpp. 3) Haridusalgatuste koostumise sari. Sari on ellukutsutud eelmisel aastal, et toetada väärtuspõhist koolikultuuri arengut (nt kiusamisvaba kool, inimõigused jm programmipõhised algatused) ja luua kodanikuühiskonna algatuste vahel sünergia. Haridusalgatuste kompassi raames kaardistatakse vajadused ja millised algatused sel juhul paremini aitaks. Õpilaste kaasamine on koolikultuuris keskne. 4) Inimõiguste kontseptsioon, seotud demokraatliku koolikultuuriga. Kaasatud on eri ministeriumid ja kodanikuorganisatsioonid, kes moodustavad juhtgrupi, ning tehakse koostöös SA Archimedesega. Kontseptsioon on esimesel tagasisideringil ja peaks valmima detsembri lõpuks.

K. Haav avaldas muret, et õppekava peaks aitama õpilase arengule ja sotsiaalsed peaksid olema sotsiaalse arengu aluseks, kuid neid seostatakse omavahel mitte õpilase arenguga. Osalusdemokraatia on seotud mitmete tasemetega, oluline digi- ja demokraatiapädevuste süstemaatiline viimine kooliharidusse. M. Rikka selgitas, et õpilase areng on alati keskmes ja töögrupi liikmeteks on A. Ristikivi (ajalooõpetaja), M. Tinn (Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsist), M. Piir ja K. Kõiv (Tartu Ülikoolist), kes kaasavad ka teisi. Protsess on avatud ja saab kaasa rääkida, ka uuringuid võetakse arvesse. Inimõiguste arengu kontseptsioon aitab seostada noortevolikogud kooliharidusega.

Otsus:

1. Võtta teadmiseks tegevuste elluviijate tehtud ülevaated AVP 2016-2018 tegevuskava raames elluviidavate tegevuste hetkeseisust.
2. Järgmine AVP koordineeriva kogu koosolek korraldada detsembris 2017.a.

(allkirjastatud digitaalselt)

Heiki Loot
Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Liis Kasemets
Protokollija